

Velkommen til erfaringsdag 2015

Agenda for dagen

- Budsjett
- Innledning om økonomistyring
- Budsjett- og økonomistyring i egen virksomhet v/Ullensaker Sogn
- Årsregnskap og årsrapport
- Rapportering fra revisor
- Oppsummering/avslutning

Budsjett

Forskrift om økonomiforvaltningen
i kirken §§ 4-1 – 4-5

Årsbudsjettets innhold

§ 4-3. Årsbudsjettets innhold

- Årsbudsjettet skal omfatte all den virksomhet rådet har ansvar for, og skal være realistisk. Det skal vedtas på grunnlag av de inntekter og utgifter som rådet kan forvente i budsjettåret.
- Årsbudsjettet stilles opp på en oversiktlig måte og i samsvar med oppstillingskrav i forskriftens vedlegg 1A og 1B.
- Det skal settes opp separate drifts- og investeringsbudsjett.
- Driftsbudsjettet skal settes opp i balanse slik at alle inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger er endelig disponert eller ført opp til avsetning for bruk i senere budsjettperioder. Dersom rådet tidligere har vedtatt å fordele et regnskapsmessig merforbruk over flere år, skal slik avsetning være dekket inn.

Årsbudsjettets innhold forts.

Vedlegg 1A

	Budsjettgjema - Driftsbudsjett	Budsjett (år t)	Budsjett (år t-1)	Regnskap (år t-2)
	Inntekter			
1	600-659 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter			
2	660-679 Salg av driftsmidler/fast eiendom			
3	700-789 Refusjoner/overføringer			
4	790 Kalk. inntekt ved komm. tinglysavgift			
5	800-829 Statlige tilskudd			
6	830-839 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune			
7	840-859 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd			
8	860-879 Andre tilskudd, gaver, Innsamlende midler			
9	Sum driftsinntekter	Sum (L1:L8)		
	Utgifter			
10	010-099 Lønn og sosiale utgifter			
11	100-299 Kjøp av varer og tjenester			
12	300-389 Refusjoner/overføringer +429			
13	390 Kalk. utg. ved komm. tinglysavgift			
14	400-479 Tilskudd og gaver ekskl. 429			
15	Sum driftsutgifter	Sum (L10:L14)		
16	Brutto driftsresultat:	(L9 - L15)		
17	900-909 Rentainntekter og utbytte			
18	920-929 Mottatte avdrag på utlån			
19	500-509 Renteutgifter og låneomkostn.			
20	510-519 Avdrag på lån			
21	520-529 Utlån, kjøp av aksje, andeler o.l.			
22	Netto finansinntekter/-utgifter	Sum (L17 + L18 - L19 - L20 - L21)		
23	590 Avskrivninger			
24	990 Motpost avskrivninger			
25	Netto driftsresultat	Sum (L16 + L22 - L23 + L24)		
	Interne finansieringstransaksjoner:			
26	930 Bruk av utdisponert fra tidl. år (overskudd)			
27	940-949 Bruk av disposisjonsfond			
28	950-959 Bruk av bundne fond			
29	Sum bruk av avsetninger	Sum (L26:L28)		
30	530 Avsatt til dekning fra tidligere år (underskudd)			
31	540-549 Avsatt til disposisjonsfond			
32	550-559 Avsatt til bundne fond			
33	570 Overført til investeringsbudsjettet			
34	Sum avsetninger	Sum (L30:L33)		
	MERFORBRUK/MINDREFORBRUK = 0	L25 + L29 - L34		

Årsbudsjett skal vise beløp for det år budsjettet gjelder for, det foregående budsjettår og det siste avlagte årsregnskap.

Rådet avgjør selv hvordan ytterligere inndeling av budsjettet skal skje.

Prioriteringer, målsettinger og premisser som budsjettet er bygget på skal komme frem.

Budsjettstyring

§ 4-4 Budsjettstyring

- Fellesrådet/menighetsrådet skal påse at det gjennom budsjettåret legges fram rapporter for rådet som viser utviklingen i inntekter og innbetalinger samt utgifter og utbetalinger i henhold til det vedtatte årsbudsjettet.
- Dersom det er grunn til å anta at det kan oppstå nevneverdige avvik i forhold til opprinnelig eller regulert årsbudsjett, skal det i rapporten til rådet foreslås nødvendige tiltak.

Budsjettjusteringer

§ 4-5 Endringer i årsbudsjettet

- Rådet er ansvarlig for at det foretas endringer i årsbudsjettet når dette må antas påkrevd.

Regnskapsmessig merforbruk i driftsregnskapet

§ 5-1 pkt. 5

Underskudd på årsregnskapet som ikke kan dekkes på budsjettet i det år regnskapet legges fram, skal føres opp til dekning i det følgende års budsjett.

Under særlige forhold kan fellesrådet/menighetsrådet, etter å ha foretatt de nødvendige endringer i økonomiplanen, vedta at underskuddet skal dekkes over inntil ytterligere to år.

Hovedregel: 2 år etter at underskuddet oppsto

Under særlige forhold: 4 år

Økonomireglement

§ 8

Fellesråd/menighetsråd skal vedta bestemmelser om økonomiforvaltningen i eget økonomireglement.

Skal minst inneholde:

- Delegering av myndighet
- Utarbeidelse til budsjettforslag til kommunen
- Vedtak og endring av årsbudsjettet
- Intern rapportering og budsjettoppfølging

Skille mellom budne og ubudne fond

Ubudne fond

- Disp.fond er frie avsetninger i driftsregnskapet. Det er ingen eksterne bindinger, og avsetningene kan senere brukes både til drifts- og investeringsformål.
- Ubundne investeringsfond er frie avsetninger i investeringsregnskapet. Kan kun benyttes til fremtidige investeringsformål.

Rådet kan imidlertid vedta interne retningslinjer som legger begrensninger på fremtidig bruk.

- Disposisjonsfond
- Ubundne investeringsfond

Skille mellom budne og ubundne fond forts.

Bunde fond

Avsetninger av øremerkede midler i drifts- eller investeringsregnskapet. Det er knyttet betingelser til bruk av midlene fra instanser utenfor rådet selv.

Med hensyn til binding/øremerking skal man være oppmerksom på at bindinger som rådet selv har beslutningsmyndighet over ikke kvalifiserer til å klassifisere som bundet fond. Det må være gitt bindinger utenfra.

- Bundne driftsfond
- Bundne investeringsfond

NB:

bundne fond vil være skjernet fra strykningsbestemmelsene

Årsregnskap og årsrapport

Forskrift om økonomiforvaltningen i kirken §§ 5-1 – 5-7

Årsregnskap og årsrapport

§ 5-1 Årsregnskap og årsrapport

1. Det skal for hvert kalenderår utarbeides årsregnskap og årsrapport.
2. Årsregnskapet skal omfatte alle økonomiske midler som disponeres for året, og anvendelsen av midlene. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes. Årsregnskapet skal føres i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk.
3. Påløpt pensjonspremie i et kalenderår utgiftsføres.
4. Fellesrådet/menighetsrådet vedtar selv årsregnskapet. Vedtaket må angi disponering av regnskapsmessig overskudd eller dekning av regnskapsmessig underskudd.
5. Underskudd på årsregnskapet som ikke kan dekkes på budsjettet i det år regnskapet legges fram, skal føres opp til dekning i det følgende års budsjett. Under særlige forhold kan fellesrådet/menighetsrådet, etter å ha foretatt de nødvendige endringer i økonomiplanen, vedta at underskuddet skal dekkes over inntil ytterligere to år.
6. I årsrapporten skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme fellesrådets/menighetsrådets økonomiske stilling og resultatet av virksomheten når dette ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for virksomheten.

Årsregnskap

§ 5-2 Årsregnskapets innhold

Årsregnskapet skal bestå av et driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap og noteopplysninger.

Driftsregnskapet skal omfatte:

1. Alle løpende inntekter og innbetalinger i året.
2. Løpende inntekter og innbetalinger avsatt i tidligere regnskapsår som er anvendt i regnskapsåret.
3. Anvendelsen av midler som nevnt i pkt. 1 og 2, herunder avsetninger av midler for anvendelse i senere regnskapsår og til finansiering av investeringer i årets investeringsregnskap.

Investeringsregnskapet skal omfatte:

1. Bruk av lånemidler.
2. Inntekter og innbetalinger knyttet til investeringsprosjekter.
3. Øvrige inntekter og innbetalinger som ikke er løpende.
4. Inntekter og innbetalinger som nevnt under pkt. 1–3 avsatt i tidligere regnskapsår, som er anvendt i regnskapsåret.
5. Inntekter i driftsregnskapet anvendt for investeringer i årets investeringsregnskap.
6. Utlån, forskutteringer og tiltak av investeringsmessig karakter dekket inn ved inntekter og innbetalinger som er nevnt under pkt. 1–5, herunder avsetninger.
7. Øvrige finansieringstransaksjoner knyttet til utlån og forskutteringer.

Årsregnskap forts.

- Driftsregnskap og investeringsregnskap skal stilles opp i henhold til vedlegg 2A og 2B til forskriften og vise regnskapstall på samme detaljeringsnivå som rådet har brukt i årsbudsjettet.
  - Oppstillingene skal minst vise beløp for vedkommende års regnskap, årsbudsjett og sist avlagte årsregnskap.
- Balanseregnskapet skal vise status for rådets eiendeler, egenkapital og gjeld ved utgangen av regnskapsåret. Det skal stilles opp i henhold til vedlegg 3 til forskriften.
  - Balanseregnskapet skal minst vise beløp for sist avlagte årsregnskap i tillegg til årets regnskap.

Driftsregnskapet – vedlegg 2A - https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-09-25-1215/KAPITTEL_13#KAPITTEL_13

	<i>Regnskapsskjema 1 - Driftsregnskapet</i>	<i>Regnskap (år t)</i>	<i>Regulert budsjett (år t)</i>	<i>Opprinn. budsjett (år t)</i>	<i>Regnskap (år t-1)</i>
		<i>Inntekter</i>			
1	600–659	Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter			
2	660–679	Salg av driftsmidler/fast eiendom			
3	700–789	Refusjoner/overføringer			
4	790	Kalk. inntekt ved komm. tj.ytingsavtale			
5	800–829	Statlige tilskudd			
6	830–839	Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune			
7	840–859	Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd			
8	860–879	Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler			
9		<i>Sum driftsinntekter</i>	Sum (L1:L8)		
		<i>Utgifter</i>			
10	010–099	Lønn og sosiale utgifter			
11	100–299	Kjøp av varer og tjenester			
12	300–389 + 429	Refusjoner/overføringer			
13	390	Kalk. utg. ved komm. tj.ytingsavtale			
14	400–479 ekskl. 429	Tilskudd og gaver			
15		<i>Sum driftsutgifter:</i>	Sum (L10:L14)		
16		<i>Brutto driftsresultat:</i>	(L9 - L15)		

Investeringsregnskapet – Vedlegg 2B -

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-09-25-1215/KAPITTEL_14#KAPITTEL_14

	Regnskapsskjema - Investeringsregnskapet	Regnskap (år t)	Regulert budsjett (år t)	Opprinn. budsjett (år t)	Regnskap (år t-1)
1	010–389 + 429	Investeringer i anleggsmidler			
2	390	Kalk. utg. ved komm. tj.ytingsavtale			
3	500–509	Renteutgifter, låneomkostninger			
4	510–519	Avdrag på lån			
5	520–529	Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.			
6	530–559	Avsetninger			
7		Årets finansieringsbehov	Sum (L1:L6)		
		<i>Finansiert slik:</i>			
8	910	Bruk av lånemidler			
9	660–670	Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.			
10	700–779	Refusjoner			
11	790	Kalk. inntekt ved komm. tj. ytingsavtale			
12	800–879	Tilskudd til investeringer			
13	920–929	Mottatte avdrag på utlån (ekstraord.)			
14		Sum ekstern finansiering	Sum (L8:L13)		
15	970	Overført fra driftsregnskapet			
16	930–959	Bruk av avsetninger			
17		Sum finansiering	Sum (L14:L16)		
18	580/980	Udekket/udisponert	L7 - L17		

Balanseregnskapet – Vedlegg 3 - https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2003-09-25-1215/KAPITTEL_15#KAPITTEL_15

	BALANSE	Regnskap (år t)	Regnskap (år t-1)
		<i>EIENDELER:</i>	
<i>A</i>	<i>Kap 5.2</i>	<i>Anleggsmidler</i>	
	5.27–5.29	Faste eiendommer og anlegg	
	5.24–5.26	Utstyr, maskiner og transportmidler	
	5.22–5.23	Utlån	
	5.21	Aksjer og andeler	
<i>B</i>	<i>Kap 5.1</i>	<i>Omløpsmidler</i>	
	5.13–5.17	Kortsiktige fordringer	
	5.18	Aksjer og andeler	
	5.12	Sertifikater	
	5.11	Obligasjoner	
	5.10	Kasse, bankinnskudd	
<i>C</i>		<i>SUM EIENDELER:</i>	<i>(A + B)</i>
		<i>EGENKAPITAL OG GJELD:</i>	
<i>D</i>	<i>Kap 5.5</i>	<i>Egenkapital</i>	
	5.56–5.58	Disposisjonsfond	
	5.51–5.52	Bundne driftsfond	
	5.53–5.54	Ubundne investeringsfond	

Noter

§ 5-4 Noter til årsregnskapet

I årsregnskapet *skal* gis følgende tilleggsopplysninger i noter, med tydelig henvisning til hvilke elementer i årsregnskapet de knytter seg til:

1. Det *skal* gis en redegjørelse for hvordan rådets pensjonsforpliktelser er dekket.
2. Aksjer og andeler i selskaper som er ført opp som anleggsmidler *skal* spesifiseres etter selskap. Det skal opplyses om balanseført verdi, eventuell markedsverdi og eierandel i hvert selskap.
3. Det *skal* gis en spesifikasjon over samlede avsetninger og bruk av avsetninger i regnskapsåret, samlet og for den enkelte fondstype.
4. Det *skal* gis en sammenfattende oversikt over transaksjoner som er ført mot kapitalkontoen i løpet av regnskapsåret.

<http://www.gkrs.no/standarder-og-notater/forelopig-standard-f/krs-6-noter-og-arsberetning/>

Årsrapport

- I årsrapporten skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme fellestrådet/menighetsrådet økonomiske stilling og resultatet av virksomheten når dette ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for virksomheten.

Årsavslutning

- Årsregnskapet og årsrapporten fastsettes av rådet og undertegnes av rådets leder og daglig leder der det finnes.
- Dersom driftsregnskapet ved regnskapsavslutningen viser seg å gi et regnskapsmessig merforbruk, skal dette reduseres ved å:
  1. Stryke eventuelle budsjetterte overføringer fra driftsregnskapet til finansiering av utgifter i årets investeringsregnskap.
  2. Stryke eventuelle avsetninger til ubundne fond.
  3. Stryke budsjettert inndekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk.
- Fellesrådet/menighetsrådet vedtar selv årsregnskapet. Vedtaket må angi disponering av regnskapsmessig overskudd eller dekning av regnskapsmessig underskudd.
- Resultatet disponeres i året etter regnskapsåret.

Rapportering fra revisor

Rapporteringsformer

1. Revisors beretning
2. Nummerert brev
3. Revisjonsnotat

Revisors beretning - Normalberetning

- Positiv bekreftelse på at vi ikke har avdekket *vesentlige* feil i årsregnskapet.
- [Eksempel - Revisors beretning.docx](#)

Regnskapets oppstilling og innhold

Om driften samsvarer med vedtatt budsjett

Årsberetningens innhold

Registering og dokumentasjon

Revisors beretning – Avvik fra normalberetning

- Modifisert konklusjon
  - Beretning med forbehold, men med positiv konklusjon.
  - Beretning med negativ konklusjon.
  - Beretning som konkluderer med at revisor ikke kan uttale seg.
- [Eksempel - Revisors beretning med forbehold.docx](#)

Nummerert brev

Revisor skal påpeke skriftlig i nummererte brev:

- Mangler ved ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon.
- Feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen.
- Misligheter.
- Feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet.
- Vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap som det ikke er redegjort for.
- Begrunnelse for revisors manglende underskrift til offentlige myndigheter.
- Begrunnelse for å si fra seg oppdrag.

Eks. innhold i nummerert brev

- Avsetning og bruk av avsetning foretatt i 2014, er vedtatt i fellesrådet. Budsjettet i avlagt regnskap er ikke oppdatert i henhold til vedtak fattet av fellesrådet.
- Avsetning og bruk av fond er interne finanstransaksjoner og er relatert til fellesrådet samlede egenkapital. Bruk og avsetning skal foretas i henhold til budsjett. En har kun anledning til å bruke å avsette til bundne fond uten at det finnes vedtak på dette. Det er foretatt overføring til investeringsregnskapet uten at det, så langt vi kan se, er fattet vedtak om overføring i fellesrådet.
- Driftsbudsjettet avlegges ikke i samsvar med forskriftens vedlegg 1A. Det vil si at sum driftsutgifter, brutto og netto driftsresultat ikke vises. Det mangler også kolonne for fjorårets budsjett og regnskap for to år tilbake.

Revisjonsnotat

- Mindre forhold som er avdekket under revisjonen som en får mulighet til å endre på.
- Stiles kun til administrasjonen.

Oppsummering/avslutning